

Nr 112.

Av herr Åkerlund, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förekommande genom ändringar, tillägg och skärpta straffbestämmelser i gällande skatteförordningar av underslev i fråga om skattebidrag.

Vid andra kammarens första sammanträde den 10 i denna månad vågade jag uttala, att oredlighet i handel och vandel under den s. k. kristiden tilltagit i oroväckande grad, ej minst i fråga om »på heder och samvete» avgivna skatteuppgifter, och ifrågasätta, huruvida icke de betydande penningebelopp, som tillförts landet under krigsåren, länt landet mera till skada än till gagn, eftersom den vilda, hänsynslösa spekulationen för vinnande av stora inkomster med litet eller intet samhällsnyttigt arbete, ofta genom oredliga och mindre grannliga åtgärder, måhända därifrån i främsta rummet haft sitt ursprung.

En var redlig person, som med något intresse för och med någon insikt i beskattningsärenden under en följd av år deltagit i taxerings- och prövningsnämndernas arbeten, torde väl hava förmärkt, huru ett betydande antal deklarationer varit oriktiga och uppenbarligen avgivna i akt och mening att bedraga stat och kommun, ehuru några juridiskt giltiga bevis för att så varit förhållandet ej kunnat åvägabringas. Ja, huru ofta finner man ej vid bouppteckningar efter dödsfall, att personer, vilka i livstiden deklarerat ett par tusen kronor inkomst och några tusen kronor förmögenhet, efterlämnat förmögenheter många gånger överstigande det deklarerade.

Beklagligt nog hava inga effektiva åtgärder vidtagits under de gångna krigsåren med deras rikliga penningetillgångar för att råda bot på här berörda oeffterrättlighetstillstånd, vadan man med full visshet kan antaga, att betydande belopp frånhänts staten och respektive kommuner genom oriktiga deklarationer, vilka belopp de redbara skattebetalarna fått gälda.

Det är för visso på tiden att, då heder och rättskänsla icke få råda inom betydande delar av vårt folk, lagskipningen ingriper och i hög grad skärper ansvaret för medvetet falska deklarationer. Jag vågar hålla före, att straffet för sådana borde ställas minst lika med det för mened stadgade, eftersom det väl ej finnes någon egentlig skilnad på en försäkran, avgiven »på heder och samvete», och en som slutar med »så sant mig Gud hjälpe till liv och själ». Att taxeringsmyndigheterna understundom godtaga deklarationer, i vilka man behagat stryka försäkringen »på heder och samvete», lär ej kunna försvaras.

Men för att ärlighet må kunna framtvingas hos oredliga skattebetalare, lär det ej vara nog med att skärpa straffet för falska skatteuppgifter, ty de flesta av ifrågavarande skattepliktiga leva förvisso i hoppet, att ingen upptäckt skall ifrågakomma, utan härför fordras otvivelaktigt bestämmelser, vilka med stor sannolikhet bringa dem själva förluster och straff och med all säkerhet deras arvingar förlust. Utan att i någon mån göra anspråk på att hava funnit det rätta, vågar jag dock ifrågasätta, att förutom skärpta straffbestämmelser för falska deklarationer stadganden borde utfärdas därom:

att stat och kommun böra tillerkännas rätt att för åtminstone tio år retroaktivt uttaga skattemedel, som upptäckas hava blivit undansnillade genom falska uppgifter, även av medel, som tillfallit arvingar eller bortgivits, så långt boets tillgångar förslå;

att såväl penninginstitut som även enskilda gäldenärer till vissa därför utsedda personer skola uppgiva sina skulder, då de överstiga ett visst belopp, och vilka som äro deras fordringsägare, ävensom utbetalda räntor;

att, då uppteckning av dödsbon av någon betydelse skall förrättas, anmälan därom skall göras till landsfiskal å landet och motsvarande myndighet i stad eller till den Konungen annars därtill förordnar, vilken person skall deltaga i förrättningen och bevaka det allmännas rätt; naturligtvis måste vid värdering av kvarlåtenskap stor hänsyn tagas till gällande pris vid deklarationens avgivande och till det, som gällde vid tiden för bouppteckningen;

att för en var deklarationsskyldig hans för varje år lämnade uppgifter införas i en längd, varförutan svårligen någon kontroll torde kunna utövas.

Det torde med fog kunna ifrågasättas, huruvida icke någon delegation från landsting och motsvarande korporation i städerna eller från kommunerna borde tillerkännas rätt att taga del av hittills inkomna skattedeclarationer, som finnas i förvar, och upprätta förteckning över däri lämnade huvuduppgifter, så att vederbörande vid dödsfall bland deklaranterna eller deras arvingar må vara i tillfälle att se, huruvida boens behållning, jämförda med de deklarerade inkomsterna och tillgångarna, ådagalägga att allt gått rätt till, och att i motsatt fall låta utkräva vad som orätt undanhållits stat, landsting och kommun, retroaktivt för fem år.

Denna rätt är ju redan nu tillerkänd stat och kommun, ehuru, så som det nu är, den näppeligen kan tillämpas i nämnvärd utsträckning.

Någon åtgärd borde säkerligen ock vidtagas för att retroaktivt kunna utkräva skattemedel från personer, som det ålegat att deklarerat men sådant uraktlåtit, eller av deras efterlämnade egendom.

Jag är visserligen ingen vän av skarpa lagbestämmelser, vilka därtill måste förorsaka betydande kostnader och besvär för att bli effektiva, men då ingen annan utväg synes stå till buds för att kunna bringa ett säkerligen ingalunda ringa antal medborgare i ojämförligt bättre ekonomisk ställning än det stora flertalet upp ur den försumpning, dit snikenheten fört dem, har jag ej tvekat att framlägga detta förslag under förhoppning, att detsamma möjligen i någon mån kan bli till gagn vid den lagstiftning, som otvivelaktigt erfordras för att råda bot på här omhandlade onda.

På grund av vad jag här ovan anført får jag vördsamt hemställa, att riksdagen i skrivelse anhåller,

det täcktes Kungl. Maj:t fortast möjligt låta uppgöra och förelägga riksdagen förslag till de ändringar, tillägg och skärpta straffbestämmelser i våra skatteförfordningar, som prövas erforderliga till förekommande av underslev i fråga om skattebidrag vare sig genom oriktiga deklamationer eller på annat sätt.

Stockholm den 20 januari 1920.

E. Åkerlund.